

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет української філології та журналістики
Кафедра журналістики

Силабус
навчальної дисципліни
«Журналістська етика»

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	ЖУРНАЛІСТСЬКА ЕТИКА українська
Викладачі	Насмінчук Ірина Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики Колупаєва Олена Миколаївна, кандидат філологічних наук, старший викладач
Профайл викладачів	https://journkaf.kpnu.edu.ua/nasminchuk-iryna-anatoliivna/ https://journkaf.kpnu.edu.ua/kolupaieva-olena-mykolaivna/
E-mail:	nasminchuk@kpnu.edu.ua olenakolupayeva@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=7993
Консультації	Очні консультації (Насмінчук І.А.): вівторок з 14.00 до 15.00 Онлайн-консультації: Viber, Google Meet, BigBlueButton у робочі дні з 9.00 до 18.00 Очні консультації (Колупаєва О.М.): п'ятниця з 12.00 до 13.00 Онлайн-консультації: Viber, Moodle, Telegram (понеділок-п'ятниця з 9.00 до 18.00)

2. Анотація до курсу

Дисципліна «Журналістська етика» – це один із базових нормативних курсів у системі університетської журналістської освіти, предметом вивчення якого є комплекс етичних проблем у системі соціальних комунікацій та особливості їх регулювання, специфіка моральних колізій у журналістській діяльності, принципи й норми професійної етики та моралі журналістів.

3. Мета і завдання курсу

Мета курсу: формувати професійну моральну свідомість і культуру майбутнього журналіста, враховуючи світові традиції регулювання ЗМІ, а також здатність до самостійного морального вибору медіафахівця у складних творчо-виробничих ситуаціях; засвоїти основні положення професійної етики фахівців у системі соціальних комунікацій та оволодіти вміннями їх самостійно використовувати в практичній діяльності.

Основні завдання дисципліни:

- дати студентам системні знання професійних ціннісно-етичних орієнтирів та вимог, закріплених у міжнародних, національних, корпоративних і редакційних нормативних документах з журналістської етики, а також етики реклами та PR-діяльності;

- 2) окреслити сучасні професійно-етичні проблеми українських мас-медіа;
- 3) розвивати навички самостійної морально-етичної орієнтації у практичній професійній діяльності, здатність до зважених етичних суджень у практиці соціальних комунікацій;
- 4) формувати вміння врегульовувати морально-етичні проблеми в майбутній професійній діяльності;
- 5) підвищувати моральну культуру майбутніх журналістів.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 07	Здатність працювати в команді.
ЗК 15	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)	
СК 01	Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.
СК 12	Здатність створювати власний медійний текст / медійний продукт на основі етичних і правових норм із врахуванням інформаційних потреб і запитів цільової аудиторії.
СК 13	Здатність виявляти навички роботи універсального журналіста в умовах регіональних мініредакцій

4. Результати навчання

ПРН 09	Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.
ПРН 20	Дотримуватися професійних та етичних стандартів у професійній діяльності.

Студенти **мають знати** основні професійно-етичні проблеми, що виникають у практиці соціальних комунікацій на сучасному етапі, та шляхи їх вирішення; основні нормативні документи, що визначають професійні та етичні вимоги до журналістської, а також рекламної та PR-діяльності. Студенти **мають уміти** застосовувати етичні норми в практичній журналістській діяльності та врегульовувати моральні проблеми на всіх її етапах.

5. Формат курсу

Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання у системі MOODLE.

6. Обсяг і ознаки курсу

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 48 год. аудиторних: 26 год. лекційних занять, 22 год. практичних занять.

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Журналістика 061 Журналістика
Рік навчання/рік викладання	перший/2021-2022
Семестр вивчення	другий
Обов'язкова/вибіркова	обов'язкова

Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Загальний обсяг годин	120 год.
Кількість годин навчальних занять	48 год.
Лекційні заняття	26 год.
Практичні заняття	22 год.
Семінарські заняття	0
Лабораторні заняття	0
Самостійна та індивідуальна робота	72 год.
Форма підсумкового контролю	екзамен

7. Пререквізити і кореквізити курсу

Пререквізити: Передбачається наявність результатів навчання, здобутих у процесі засвоєння курсу «Вступ до спеціальності».

Кореквізити: «Агенційна журналістика», «Репортерська праця», «Оптимізація текстів для Інтернет-ресурсів», «Інформаційні жанри».

8. Технічне й програмне забезпечення, обладнання

Вивчення курсу потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення: проєктор та ноутбук/персональний комп'ютер для презентацій у форматі MS Power Point/Prezi/Canva. Передбачається застосування модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища (MOODLE).

9. Політика курсу (правила та вимоги)

При організації освітнього процесу студенти, викладачі та адміністрація діють відповідно до:

- Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>);
- Положення про дистанційне навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (https://drive.google.com/file/d/1c--sYRfDI_iAT7L766LprKB-x9GGKaEy/view);
- Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/1fJt5mTcwrKgEpV8cjHYUM7GaI6MikA4o/view>);
- Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1loCd22OHJF-z9v5NxyRQgoMNvRDha8KI/view>);
- Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (https://drive.google.com/file/d/0B_EBvdN4dQSlMUozdmc2Ti0xY3MzMS1hbjlXLVQSDZmNjU4/view?resourcekey=0-WAE6ceQZqhHelYoJoPZ3Kg);
- Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/1fJt5mTcwrKgEpV8cjHYUM7GaI6MikA4o/view>);
- Порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (https://drive.google.com/file/d/13pQ_ysjppBqfVcw4nptghvv08ITYR2bo/view).

Для успішного вивчення курсу необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою. Кожен студент повинен ознайомитися і керуватися Положенням про дотримання

академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Зокрема, для успішного засвоєння програмного матеріалу студент зобов'язаний:

- не запізнюватися на заняття;
- не пропускати заняття, а в разі хвороби надати довідку;
- самостійно вивчити матеріал пропущеного заняття;
- конструктивно підтримувати зворотній зв'язок на всіх заняттях;
- брати активну участь в освітньому процесі;
- своєчасно й охайно виконувати завдання самостійної роботи;
- відключити звук мобільного телефону під час занять;
- брати участь у контрольних заходах (поточний контроль, модульний контроль, контроль виконання СР; підсумковий контроль);

– будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності у порядку, визначеному чинним законодавством та Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Результатом невиконання та / або недотримання правил може бути оцінка «незадовільно» за курс.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять з таких поважних причин, як хвороба (викладачу надається копія довідки від медичного закладу), участь в олімпіаді, творчому конкурсі тощо за попередньою домовленістю та згодою викладача за умови дозволу деканату (надаються документи чи інші матеріали, які підтверджують заявлену участь у діяльності студента). Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття. Заняття відпрацьовується під час консультації викладача. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Література. Уся література, яку студенти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Консультації. Якщо у студентів виникають питання, то вони можуть звернутись із ними до викладача. Викладач призначає консультації, які потрібні для роз'яснення незрозумілих питань, для відпрацювання пропущених занять, для перевірки виконання самостійних завдань. Також студенти можуть звернутись на кафедру за літературою, за методичними рекомендаціями та іншими навчальними матеріалами.

10. Схема курсу

	Кількість годин	
	разом	у тому числі

Назви змістових модулів і тем		лекційні заняття	практичні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Етика в системі соціальних комунікацій				
Тема 1. Етика в системі наукових знань. Професійна етика і професійна мораль.	6	2	-	4
Тема 2. Журналістська етика як специфічна галузь професійної етики.	8	2	2	4
Тема 3. Етичні цінності журналіста.	10	2	2	6
Тема 4. Регулювання моралі журналістської діяльності.	10	2	2	6
Тема 5. Нормативні документи професійної етики журналіста.	12	2	2	8
Тема 6. Нормативні документи професійної етики у сфері реклами та PR.	10	2	2	6
Тема 7. Службова етика журналіста.	10	2	2	6
Тема 8. Специфіка професії журналіста в контексті професійних етичних стандартів.	12	2	4	6
Тема 9. Етичні вимоги до журналіста при роботі з інформацією.	10	2	2	6
Тема 10. Методи прихованого збору інформації.	8	2	-	6
Тема 11. Етика політичної журналістики та політичної реклами.	10	2	2	6
Тема 12. Етика роботи журналіста в екстремальних ситуаціях.	6	2	-	4
Тема 13. Мережева етика журналіста.	8	2	2	4
Разом годин	120	26	22	72

Лекційні та практичні заняття проводяться згідно з розкладом: <https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/>.

11. Система оцінювання та вимоги

Контроль якості підготовки фахівців із дисципліни здійснюється відповідно до таких документів:

- Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>);
- Положення про екзамени і заліки та порядок перезарахування навчальних дисциплін, визначення академічної різниці та її ліквідації при переведенні, вступі та поновленні студентів на навчання до Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (https://drive.google.com/file/d/1RLYvBwoEb7NFW8ikmHv5-VpzlOw3_o4y/view);
- Порядок організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (Додаток до Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами) (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view);
- Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://drive.google.com/file/d/1Dzh4W6JnffoEkRh30ks795Q2yKBHFqjb/view>).

Розподіл балів:

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Поточний контроль	МКР	Самостійна робота	40	100
30 балів	20 балів	10 балів		

Поточний контроль (30 балів)

На практичних заняттях студент має виявити розуміння суті поданих для вивчення питань, продемонструвати знання рекомендованої літератури, представити результати виконаних практичних завдань.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12.

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Модульна контрольна робота (20 балів)

Мета написання МКР – виявити рівень теоретичних знань студентів з навчальної дисципліни «Журналістська етика».

Модульна контрольна робота складається з 50 тестових завдань (відповідно по 0,4 бала за кожне тестове завдання).

Студентам пропонується 50 тестових завдань, у кожному завданні студенти обирають одну правильну відповідь із запропонованих, за кожну правильну відповідь студенти отримують 0,4 бала. Завдання мають по 4 варіанти відповідей. Необхідно обрати правильний варіант відповіді та позначити його.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання модульної контрольної роботи оцінюється в 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Самостійна робота (10 балів)

Самостійна робота полягає у підготовці доповіді-презентації (10-12 слайдів) за запропонованими темами з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль (екзамен, 40 балів)

Студенти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю, допускаються до складання іспиту з навчальної дисципліни.

Студенти, які мають академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю у

формі іспиту, зобов'язані ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості.

До індивідуального навчального плану студента результати підсумкового контролю у формі іспиту заносяться за умови, якщо студент не має академічної заборгованості за результатами підсумкового контролю та його рейтингова оцінка є більшою або рівною 60 балів.

Структура білету: екзаменаційний білет складається з трьох питань.

Бали розподіляються таким чином:

1 питання – 14 балів;

2 питання – 14 балів;

3 питання – 12 балів.

Отже, за повну й вичерпну відповідь на всі питання студент може отримати максимальну оцінку – **40 балів**.

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння студентом навчальної дисципліни упродовж її вивчення.

Оцінювання навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100	A (відмінно) (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре) (вище середнього рівня з кількома помилками)	добре	
75-81	C (добре) (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)		
67-74	D (задовільно) (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	задовільно	
60-66	E (достатньо) (виконання задовольняє мінімальним критеріям)		
35-59	FX (незадовільно) (з можливістю повторного складання)	незадовільно	не зараховано
1-34	F (незадовільно) (з обов'язковим повторним курсом)		

12. Список рекомендованої літератури:

Основна

1. Бондаренко І. С. Журналістська етика: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Журналістика» освітньо-професійних програм «Журналістика», «Реклама і зв'язки з громадськістю», «Редакторсько-видавнича діяльність і медіамоделювання». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2021. 175 с.

2. Іванов В. Ф., Сердюк В. Є. Журналістська етика : підручник. Київ : Вища школа, 2006. 231 с.
3. Іванов В. Ф., Штурхецький С. В. Практикум із журналістської етики : навч. посіб. / передм. В. П. Мостового ; під ред. проф. В. Ф. Іванова. Київ : Видавець О. Зень, 2012. 320 с.
4. Кузнецова О. Д. Професійна етика журналістів. Львів : ПАІС, 2007. 246 с.
5. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 352 с.

Додаткова

1. Бралатан В. П., Гуцаленко І. В., Здирко Н. Г. Професійна етика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 251 с.
2. Квіт С. Масові комунікації : підручник. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 206 с.
3. Кібл Р. Журналістська етика / Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка; пер. з англ. Смоляк Д. І. Київ : ТОВ «Київська типографія», 2007. 192 с.
4. Малахов В. А. Етика : курс лекцій. Київ : Либідь, 2001. 384 с.
5. Масова комунікація : підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. Київ : Либідь, 1997. 216 с.
6. Мовчан В. С. Етика : навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 483 с.
7. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 352 с.
8. Тофтул М. Г. Етика : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 416 с.